

Ольга Сергіївна Кольцова,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання,
Херсонський державний університет,
вул. 40 років Жовтня, 27, м. Херсон, Україна

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ТА ЗАНЯТЬ СПОРТОМ ЗАСОБАМИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено науковому розв'язанню актуальної проблеми інтеграції олімпійської освіти в систему розважальних заходів, що спрямоване на формування всебічно розвиненої особистості. Визначено основні завдання педагогічної діяльності в рамках олімпійської освіти. У статті здійснено аналіз стану розробленості проблеми інтеграції олімпійської освіти у науковій літературі. Розкрито сутність, зміст та особливості інтеграції олімпійської освіти. Для аналізу обізнаності громадськості у питаннях олімпійської освіти та проблем сучасного спорту в ході дослідження нами було проведено анкетне опитування. Результати опитування свідчать, що використання складових олімпійської освіти в системі міських розважальних заходів підніме на новий рівень відношення суспільства до занять спортом та здорового способу життя.

Ключові слова: олімпійська освіта, навчально-виховний процес, розважальні заходи, спорт, молодь, педагог, умови, критерії.

Актуальність. Політичні й соціальні процеси, що відбуваються в Україні, спрямовані на утвердження демократичних засад розвитку держави й суспільства. Це зумовлює необхідність відповідних змін у вихованні молодого покоління, спрямуванні його завдань на розвиток особистості [3].

Отже, очевидно є необхідність активізації діяльності соціальних інститутів щодо вирішення одного з провідних завдань суспільного розвитку – формування гармонійної особистості та її життєвої компетентності [4].

Одним із ефективних підходів до виховання молодого покоління є впровадження олімпійської ідеології в навчально-виховний процес через інтеграцію олімпійської освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичну основу дослідження становлять: концептуальні засади виховання особистості в позашкільній діяльності (Г. Пустовіт, О. Сухомлинська, Т. Сущенко та ін.); теоретичні й практичні аспекти впровадження у процес навчання та виховання елементів олімпійської освіти (В. Єрмолова, Н. Москаленко, О. Вацеба, О. Томенко та ін.).

Однак, проблема інтеграції олімпійської освіти в систему позашкільних заходів ще недостатньо досліджена у педагогічній теорії. Порушена проблема має соціальну й педагогічну значущість, що обумовлює її актуальність.

Метою нашої роботи було розкрити шляхи інтеграції олімпійської освіти в систему міських розважальних заходів.

Завдання дослідження: 1. Проаналізувати сучасні шляхи розвитку особистості засобами фізичної культури та спорту.

2. Розробити педагогічні умови інтеграції олімпійської освіти в систему міських розважальних заходів.

3. Впровадити складові олімпійської освіти в систему міських розважальних заходів.

Методи дослідження: *теоретичні:* аналіз науково-методичної літератури; узагальнення; *емпіричні:* діагностичні (педагогічне спостереження, опитування); *методи математичної статистики* для інтерпретації та обробки результатів дослідження.

Результати дослідження. Олімпійська освіта – це багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійної особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму і є складовою частиною загальної освіти. Діяльність, що лежить в основі олімпійської освіти, здатна сприяти вихованню психічно і фізично здорової людини, патріота, працездатної, толерантної особистості [2].

У наш час в Україні розвиток і поширення олімпійської освіти здійснюється у двох відносно самостійних напрямках – спеціально-освітньому та загальноосвітньому. Першим передбачається поглиблена базова підготовка майбутніх спеціалістів сфери фізичної культури і спорту.

Загальноосвітнім напрямом передбачається поширення знань про олімпійський спорт, його історію та цінності, про кращих представників світової та української олімпійської спільноти серед дітей та учнівської молоді [2].

На основі визначення поняття та завдань олімпійської освіти нами обґрунтовано критеріальну основу виявлення її ефективності:

- інтелектуальний критерій (знання історії та сьогодення Олімпійських ігор, різновидів та правил спортивної діяльності, засобів та методів досягнення високих спортивних результатів, етичних поведінкових норм та принципів Fair Play, здатність до самоосвіти, самоаналізу);

- поведінковий (стійкий інтерес до занять спортом, потреба в гармонійному розвитку, активна життєва позиція, мотивація до здорового способу життя, наявність умінь та навичок особистої та суспільної гігієни, ставлення до людей, самого себе);

- емоційно-вольовий – сформованість цінностей в душі олімпізму (патріотизм, чесність, дисциплінованість, відповідальність, толерантність, старанність, принциповість, вірність та ін.);

- практичний – уміння використовувати знання, уміння й навички на практиці та допомагати іншим.

Ураховуючи те, що ефективність олімпійської освіти учнів прямо залежить від рівня готовності педагога до її здійснення, було виділено додатковий критерій – готовність педагога (сформованість науково-теоретичних знань, практичних умінь, особистісних якостей).

В процесі нашого дослідження ми також визначили три основні педагогічні умови, що сприятимуть інтеграції олімпійської освіти в розважальні виховні заходи, а саме: підготовка педагога до інтеграції олімпійської освіти, розвиток первинних колективів, створення виховного простору заходу.

Виходячи з цих міркувань, визначено три напрями підготовки й три складники готовності педагога до інтеграції олімпійської освіти в систему розважальних заходів – науково-теоретичні знання (знання організаційних засад олімпійської освіти, принципів олімпізму, психолого-педагогічних особливостей учнів, норм поведінки, особливостей інтеграції олімпійської освіти, технологій виховної роботи), практичні вміння (гностичні – уміння осмислювати й оцінювати власну діяльність, зацікавити кожну дитину метою олімпійської освіти; проектувальні – уміння прогнозувати педагогічну діяльність, розробляти програми (проекти, технології) виховної роботи; конструктивні – уміння будувати моделі власної діяльності незалежно від ситуації, знаходити оригінальні рішення; організаторські – уміння організувати спільну діяльність, утворювати виховний простір; комунікативні – уміння переконувати, спонукати до дії, здійснювати корекцію певної позиції, налагоджувати дружні стосунки між дітьми в процесі спілкування) та особистісні якості (сформованість морально-етичних норм, гуманність, соціальна активність та ін.).

Упровадження першої умови реалізовується в межах семінарів, присвячених різним напрямкам інтеграції олімпійської освіти, циклу лекцій та бесід, майстер-класів (з розробки проєктів, сценаріїв виховних заходів тощо); тренінгів (спілкування, особистісного зростання тощо) тощо. У комплексі всі ці заходи сприяють формуванню (або підвищенню рівня) всіх складників готовності педагогів до інтеграції олімпійської освіти.

В основу визначення другої педагогічної умови – розвиток первинних колективів – покладено думку про те, що в дитячому віці важливу роль у засвоєнні й відтворенні норм у поведінці відіграє колектив однолітків, який є потужною соціальною детермінантою розвитку особистості. Ця особливість значною мірою впливає на засвоєння матеріалу з олімпійської освіти, створює мож-

ливість розширити діяльність як за змістом, так і за формами роботи [1].

Третій педагогічний умові – створенню виховного простору заходу – відведено роль провідної, яка вбирає й поєднує в собі перші дві умови.

З метою аналізу стану досліджуваної проблеми інтеграції олімпійської освіти в Херсоні нами були проаналізовані основні заходи проведені протягом 2014 року соціальним проєктом «Недитячі забавки» спільно з факультетом фізичного виховання та спорту ХДУ та Херсонським обласним відділенням Національного олімпійського комітету.

Рішення задач проєкту досягається шляхом роботи в декількох напрямках: групові навчально-виховні збори з різних тем і напрямків; робота в молодіжному середовищі; проведення тренінгів та майстер-класів; проведення різних Шкіл (Школа лідерства, Школа аніматорів і т.п.); написання та реалізація проєктів; організація соціальних, культурно-масових, спортивних та інших заходів; поширення під час проведення акцій та заходів матеріалів з тематики профілактики негативних проявів у молодіжному середовищі, популяризації здорового способу життя і т.п.; волонтерська діяльність та інше.

Протягом року в Херсонській області в контексті інтеграції олімпійської освіти організовано та проведено: фестиваль «Молодь за здоровий спосіб життя»; «Олімпійський день бігу»; «Дитяча Ахілея»; пробіг «З вірою в серці»; спортивний фестиваль «Street fest»; міський «Олімпійський урок»; «Олімпійське лелечення» та інші.

Головною метою цих заходів було моральне й естетичне виховання молоді шляхом становлення олімпійських ідеалів; оволодіння учнів знаннями про історію та сьогодення олімпійських ігор; формування мотивації до зміцнення здоров'я, занять фізичною культурою та спортом, творчого процесу; підвищення ролі олімпійського виховання. Важливу роль відіграло об'єднання зусиль громадських організацій, ВУЗів, а також органів влади та місцевого самоврядування, що сприяло забезпеченню всебічного врахування потреб і запитів молоді, розвитку духовного і творчого потенціалу молодих людей, їх самовизначенню та самореалізації.

Загальна кількість осіб, що були охоплені кожним заходом становила від 500 до 5000 осіб.

У ході інтеграції олімпійської освіти в систему міських розважальних заходів нами було проведено опитування, за результатами якого з'ясовано, що лише 41,6%, займаються фізичною культурою та спортом.

Олімпійський рух та заняття спортом викликали у опитуваних досить різноманітні асоціації. Структура мотивації занять спортом виглядає таким чином: здоров'я – 82,3%; краса, спортивна фігура – 60,2%; спортивна кар'єра – 61,9%; організоване проведення дозвілля – 23,4%; дань «моді на спорт» – 21,1%; люди витрачають зайві гроші – 5,9%.

Наступний блок анкети був присвячений визначенню бажання опитуваних отримувати інформацію про олімпійський рух, олімпійські ігри та досягнення українських спортсменів. Було з'ясовано, що 75,4% бажали б

отримувати дану інформацію, 7,2% дали негативну відповідь на це питання, а 17,4% поставилися до цього байдуже.

За допомогою даних дослідження ми з'ясували, що респонденти досить позитивно ставляться до використання складових олімпійської освіти в системі розважальних заходів (63,9% позитивно оцінили цю перспективу, 27,8% – скоріше позитивно, 8,3% – байдуже поставилися до цього питання).

Визначимо, що переважна кількість респондентів все ж таки оцінюють не лише сам факт розважального заходу, а всі перспективи, що відкриваються за допомогою цих свят. Так, 9,1% опитаних вважають, що за допомогою таких заходів можна скоріше привернути увагу до соціальних проблем; 15,4% говорять про те, що це скоріше приверне увагу до активного способу життя; 31,5% сподіваються на розвиток спорту та спортивної інфраструктури. В той же час 18,7% опитаних приваблює перспектива побачити спортивне шоу, вони просто радіють з приводу проведення свята.

Висновки. Установлено, що міські розважальні заходи мають великий виховний потенціал, який сприяє формуванню ціннісного ставлення до суспільства, фізичної культури та спорту, природи, мистецтва; забезпечує

набуття соціально-громадського досвіду та організації змістовного дозвілля відповідно до розвитку, уподобань і стану здоров'я; задовольняє потребу у творчій самореалізації особистості.

Інтеграція складових олімпійської освіти в плани розважальних заходів відбувається у вигляді майстер-класів, конкурсів малюнків на олімпійську тематику, роздачі агітаційної продукції, показових виступів спортсменів, роботи спортивних аніматорів, спортивних змагань та естафет, вікторин на спортивну тематику та ін.

Для аналізу обізнаності громадськості у питаннях олімпійської освіти та проблем сучасного спорту в ході заходу нами було проведено анкетне опитування, в результаті якого ми з'ясували, що 63,9% респондентів досить позитивно ставляться до використання складових олімпійської освіти в системі розважальних заходів та вважають, що це приверне увагу до активного способу життя та сприятиме розвитку спорту та спортивної інфраструктури.

Тобто можна стверджувати, що використання складових олімпійської освіти в системі міських розважальних заходів підніме на новий рівень відношення суспільства до занять спортом та здорового способу життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воловик А. Ф. Педагогіка дозвілля : [підруч.] / А. Ф. Воловик, В. А. Воловик. – Харків : ХДАК, 1999. – 332 с.
2. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: [навч. посіб.] / В. М. Єрмолова. – К.: НОК, 2011. – 335 с.
3. Селеванова Н. Л. Воспитательная система как объект педагогического моделирования // Моделиро-

вание воспитательных систем: теория – практика / [под ред. Л. И. Новиковой, Н. Л. Селивановой]. – М.: Изд-во РОУ, 1995. – С. 10-18.

4. Сухомлинська О. В. Теоретичні проблеми виховання і діяльність позашкільних закладів / О. В. Сухомлинська // Початкова школа. – 1995. – № 1. – С. 28-30.

REFERENCES

1. Volovyk, A. F. & Volovyk, V. A. (1999). *Pedahohika dozvillia [Pedagogy of leisure]*. Kharkiv: KhDAK [in Ukrainian].
2. Yermolova, V. M. (2011). *Olimpiiska osvita: teoriia i praktyka [Olympic education: theory and practice]*. Kyiv: NOK [in Ukrainian].
3. Selevanova, N. L. (1995). *Vospitatelnaya sistema kak ob'ekt pedagogicheskogo modelirovaniya [Educational system as an object of pedagogical modeling]*.

Modelirovanie vospitatelnykh sistem: teoriya – praktika - Modeling of educational systems: theory - to practice. Selevanova N. L. Novykova L. Y. (Eds.). (pp. 10-18). Moscow: Yzd-vo ROU [in Russian].

4. Sukhomlynska, O. V. (1995). *Teoretychni problemy vykhovannia i diialnist pozashkilnykh zakladiv [Theoretical problems of education and extracurricular institutions' activities]*. *Pochatkova shkola – Primary school. 1, 28-30* [in Ukrainian].

Ольга Сергеевна Кольцова,

кандидат педагогических наук,

доцент кафедры теории и методики физического воспитания,

Херсонский государственный университет,

ул. 40 лет Октября, 27, г. Херсон, Украина

ПОПУЛЯРИЗАЦИЯ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ И ЗАНЯТИЙ СПОРТОМ СРЕДСТВАМИ ОЛИМПЕЙСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Одним из эффективных подходов к воспитанию молодого поколения является внедрение олимпийской идеологии в учебно-воспитательный процесс через интеграцию олимпийского образования. Статья посвящена научному решению актуальной проблемы интеграции олимпийского образования в систему развлекательных мероприятий, направленной на формирование всесторонне развитой личности. Определены основные задачи

педагогической деятельности в рамках олимпийского образования. На основе определения понятия и задач олимпийского образования обоснована критериальная основа выявления ее эффективности: интеллектуальный, поведенческий, эмоционально-волевой и практический критерии. В статье проведен анализ состояния разработанности проблемы интеграции олимпийского образования в научной литературе. Раскрыта сущность, содержание и особенности интеграции олимпийского образования. Теоретически обоснованы педагогические условия интеграции олимпийского образования в систему развлекательных мероприятий: подготовка педагога к интеграции олимпийского образования; развитие первичного коллектива; создание воспитательного пространства в условиях развлекательных мероприятий. Установлено, что городские развлекательные мероприятия имеют большой воспитательный потенциал, который способствует формированию ценностного отношения к обществу, физической культуре и спорта, природы, искусства; обеспечивает накопление социально-общественного опыта и организации содержательного досуга в соответствии с развитием, предпочтениями и состоянием здоровья; удовлетворяет потребность в творческой самореализации личности. Интеграция составляющих олимпийского образования в планы развлекательных мероприятий происходит в виде мастер-классов, конкурсов рисунков на олимпийскую тематику, раздачи агитационной продукции, показательных выступлений спортсменов, работы спортивных аниматоров, спортивных соревнований и эстафет, викторин на спортивную тематику и прочее. Для анализа осведомленности общественности в вопросах олимпийского образования и проблем современного спорта в ходе исследования автор провел анкетный опрос. Результаты опроса свидетельствуют, что использование составляющих олимпийского образования в системе городских развлекательных мероприятий поднимет на новый уровень отношения общества к занятиям спортом и здоровому образу жизни.

Ключевые слова: олимпийское образование, учебно-воспитательный процесс, развлекательные мероприятия, спорт, молодежь, педагог, условия, критерии.

Olha Koltsova,
*PhD (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor of the Department of Theory
and Methods of Physical Education, Kherson State University,
27, 40 roktiv Zhovtnia, Kherson, Ukraine*

HEALTHY LIFESTYLE AND SPORTS PROMOTION BY MEANS OF OLYMPIC EDUCATION

One of the most efficient approaches to the education of younger generation is Olympic ideology implementation in the educational process by means of the Olympic education integration. The article is dedicated to solving an urgent scientific problem of Olympic education integration into the system of entertaining events aimed at forming a many-sided personality. The main tasks of educational activities within the Olympic education are determined. Basing on the definition of the essence and tasks of the Olympic education the author proved its effectiveness by identifying the following criteria: intellectual, behavioral, emotional and volitional and practical. The level of the development of the problem of Olympic education integration has been analyzed with the help of scientific literature. The essence, the content, and the peculiarities of the Olympic education integration have been revealed. The pedagogical conditions of Olympic education integration into the system city entertainment events have been theoretically substantiated, particularly, preparing teachers for the Olympic education integration; developing the initial collective; and creating educational environment in terms of city entertainment. The author has carried out a questionnaire survey in order to analyze public awareness on issues of Olympic education and problems of modern sports. This survey was designed to determine the structure of sports motivation; study the respondents who want to obtain information about the Olympic movement, the Olympic Games and the achievements of Ukrainian sportsmen; attitude towards the use of components of Olympic education in the city entertainment events. The survey results show that the use of components of Olympic education in the city entertainment events raise people's attitude towards sports and healthy lifestyle to a brand-new level.

Keywords: Olympic education, the educational process, city entertainment events, sport, youth, teacher, conditions, criteria.

Рецензент: доктор медичних наук, професор О. П. Романчук

Подано до редакції 06.03.2015